

Nr 162.

Av herr **Hellberg m. fl.**, om vissa ändringar i gällande kungörelse angående statsbidrag åt sjukkassor.

De frivilliga sjukkassorna i Sverige, vilka ständigt uppburit vår sjukförsäkring på ett i allo erkännansvärt sätt och som nu därtill erhållit en storartad utveckling, hava genom penningevärdets fall de senare åren icke i samma omfattning som tidigare varit i stånd att effektivt bispringa sina sjuka medlemmar. I allmänhet hava sjukkassorna icke kunnat erbjuda högre sjukförsäkring såsom komensation för det minskade penningevärdet. Den högsta sjukhjälp, som kassorna nu lämna och härför erhålla visst statsbidrag utgör 4 kronor om dagen. Emellertid hava ett stort antal kassor icke heller kunnat åtaga sig denna risk, utan stannat vid en sjukhjälp av 1 krona eller 2 kronor om dagen.

Den egentliga orsaken till denna kassornas oförmåga att mera smidigt kunna anpassa sig efter de nya förhållandena torde utan tvivel vara att söka i de mindre lämpliga bestämmelser, som nu gälla för statsbidrags utgående för lämnad sjukhjälp. Dylikt bidrag utgår, som känt, med lika belopp — 25 öre för sjukdag — oberoende av om sjukhjälp utgör 1 krona eller 4 kronor om dagen. I förstnämnda fall erhåller sjukkassa sålunda åter från staten en fjärdedel av utbetalningen, i det senare med den större risken blott en sextondel. Följden av denna anordning måste bli den, att sjukkassorna i vidsträckt omfattning avhålla sig från de högre sjukhjälpensriskerna, och detta allra helst som det svårigen går för sig för dem att genom ytterligare förhöjda avgifter av medlemmarna uttaga komensation för det förhållandevis mindre statsbidraget för dessa risker.

Såsom tidigare framhållits av målsmän inom sjukkasserörelsen, torde statsbidraget för lämnad sjukhjälp lämpligen böra utgöra 25 procent härav, varigenom den mera tillräckliga hjälpen bleve kompenenserad lika med den lägre hjälpen. Emellertid framlägges nu i denna motion ett annat förslag, som visserligen ger sjukkassorna mindre men som dock torde ha större utsikter att samla och såmedels lättare kunna föra till ett positivt resultat.

Som ovan nämnts, utgår nu statsbidrag för lämnad sjukhjälp med 25 öre för sjukdag. Bidraget utgår för en sjukhjälp av lägst 90 öre och högst 4 kronor om dagen. Emellertid torde, med hänsyn till penningevärdets fall, maximigränsen för den sjukhjälp, varå statsbidrag beräknas, böra höjas till 6 kronor. Statsbidraget för lämnad sjukhjälp borde så beräknas, att för en daglig sjukhjälp, understigande 2 kronor, utginge såsom nu 25 öre om dagen, men för en daglig sjukhjälp av 2 kronor t. o. m. 6 kronor, 50 öre om dagen. I följd härav borde också nu gällande maximigräns för statsbidragets belopp bortfalla. Genom en dylik anordning torde sjukförsäkringskassorna komma att tillföras ett ökat årligt statsbidrag av omkring 600,000 kronor, varigenom de bleve iståndsatta att åtaga sig ökade sjukhjälpssrisker och även i övrigt vidga sin verksamhet. Härigenom ändrades ej heller själva grunderna för statsbidrags utgående till sjukförsäkringskassa.

I avgivet utlåtande till Kungl. Maj:t den 28 februari 1918 har k. socialstyrelsen också uttalat, att bestämmelsen om lika statsbidrag, oavsett storleken av lämnad sjukhjälp, är mindre ändamålsenlig, samt att styrelsen vid flera tillfällen varit betänkt på att hos Kungl. Maj:t göra en framställning i saken.

Det avgivna förslaget till tvångssjukförsäkring torde icke böra få utgöra hinder för ett fortsatt effektivt uppehållande av den frivilliga sjukförsäkringskassans verksamhet. Ovisst torde nämligen vara, när en helt ny anordning på sjukförsäkringskassans område kan komma till stånd. Om det föreliggande nya förslaget lära också meningarna vara mycket delade, såväl inom sjukförsäkringskassans styrelse som hos de icke sjukförsäkrade, och dess kostnader äro så avsevärda (totalkostnaden uppgår till närmare 180 milj. kronor och statsbidraget till 30 milj. kronor årligen), att förslaget enbart av den anledningen torde sakna utsikter under den tid av ekonomisk depression, som nu tydligen går oss till mötes.

Med ett bifall till denna motion skulle statens *hela bidrag* till sjukförsäkringskassans verksamhet komma att uppgå till omkring 5,5 milj. kronor årligen. Då bidraget till den frivilliga sjukförsäkringskassan i det mindre landet Danmark utgör omkring 6 milj. kronor årligen, torde det vara uppenbart, att anspråken på svenska statens understöd till denna viktiga verksamhet på det sociala området äro måttfulla och befogade. — Antalet sjukförsäkringskassor i Sverige utgör nu 1,333, vartill komma cirka 4,000 lokalavdelningar av rikssjukförsäkringskassor med verksamhet i så gott som alla landets kommuner.

Uppå framställning av socialstyrelsen har Kungl. Maj:t föreslagit, att det nuvarande statsbidraget av 25 öre för sjukdag må utgå för en

daglig sjukhjälp av upp till 10 kronor i stället för högst 4 kronor nu. Enligt vad man framhållit från rikssjukkassornas centralorganisation, skulle emellertid en dylik anordning icke bliva av någon vidare praktisk betydelse. Av de cirka 750,000 sjukkassemedlemmarna torde knappast 3 procent hava tillförsäkrat sig nu utgående högsta sjukhjälp av 4 kronor. Avgifterna för denna högre sjukhjälp bliva nämligen med det nu utgående statsbidraget allt för betungande för de flesta. Skulle emellertid en så hög sjukhjälp som 10 kronor om dagen i någon utsträckning kunna meddelas av registrerade sjukkassor, torde i allt fall ett statsbidrag av 25 öre härför knappast kunna bidra till möjligheten härav. Det torde därför, enligt vad i denna motion framhålles, vara lämpligt att stanna för en daglig sjukhjälp av högst 6 kronor, varå statsbidrag utgår. Emellertid torde ej heller denna anordning bliva av någon vidare betydelse, för såvitt icke statsbidraget samtidigt höjes på angivet sätt.

På grund av vad sålunda anförts hemställes, att de bestämmelser, som meddelas i Kungl. Maj:ts kungörelse angående statsbidrag åt sjukkassor den 11 oktober 1920, må i följande delar ändras som följer:

§ 1, andra stycket.

»dels 25 öre för varje sjukdag, söndagar oräknade, för vilken under nästföregående år eller del därav, som kassan varit registrerad kontant sjukhjälp från kassan utgått med minst 90 öre och högst 1 krona 99 öre eller vård å sjukhus av kassan bekostats, dock minst 50 öre per medlem den 31 december nästföregående år»;

Nytt tredje stycke, i stället för det nuvarande, som bleve fjärde.

»dels 50 öre för varje sjukdag, söndagar oräknade, för vilken under nästföregående år eller del därav, som kassan varit registrerad, kontant sjukhjälp från kassan utgått med minst 2 kronor och högst 6 kronor eller vård å sjukhus av kassan bekostats, dock minst 50 öre per medlem den 31 december nästföregående år»;

§ 2.

I såväl första som andra styckena förekommande uttryck »överstigande 4 kronor för dag» ändras till »överstigande 6 kronor för dag».

Stockholm den 19 januari 1921.

J. A. Hellberg.

C. O. Johansson, Sollefteå.

Erik Laurén.

Ulrik Leander.

K. A. Westman.
